

HISTRIA—OBSERVAȚII ORNITOLOGICE DIN PERIOADA 1975—1983

P. WEBER, J. SZABÓ

Date și observații publicate despre avifauna zonei HISTRIA — refugiu ornitologic de importanță europeană — există relativ puține. Importantele modificări datorate amplelor acțiuni antropice din zona HISTRIA de-o parte, cât și evoluția biologică (naturală?) rapidă a biocenozelor întregii zone, fac ca avifauna zonei HISTRIA să fie într-o continuă schimbare, evoluția acesteia în timp prezentînd un interes biologic major. În acest sens observațiile avifaunistice realizate în ultimii ani prezintă un interes ridicat, formînd punctul de plecare și comparație pentru viitoarele cercetări.

În acest sens deci, conceput ca o completare a observațiilor existente și publicate pînă în prezent despre zona HISTRIA—ANTAL, KELEMEN, SZABÓ (1.), BICHICEANU (2.), HOYER (3.), KELEMEN, KISS, STERBETZ (4.), KISS (5, 6.), NEMES, SZABÓ (7.), STĂNESCU, ZSIVANOVITS (8.), STĂNESCU (9.), SZABÓ (10.), WEBER (11.), WULF (12.), autorii prezintă o listă a speciilor observate în perioada 1975—1983, Tab. 1.

Zona controlată de autori este în linii mari identică cu cea descrisă de STĂNESCU (9.), însumînd aproximativ 100 km². Cu regularitate a fost controlată zona cuprinsă între lacurile SINOE — HISTRIA — NUNTAȘI, restul suprafeții fiind controlat la intervale diferite, neregulate.

Observațiile s-au efectuat cu ajutorul binoclului sau lunetei cu mare putere de mărire (20—30 x), ceea ce a creat posibilitatea controlării amănunțite a unei suprafețe infinit mai mari decît ar fi fost posibil cu mijloacele optice obișnuite, respectiv facilitînd efectuarea unor numărători exacte a păsărilor care staționau în zonă. Avînd în vedere suprafețele mari de parcurs între locurile cu concentrații de păsări, deplasările de la un punct de observații la altul le-am efectuat de regulă cu mașina, modalitate prin care a devenit abia posibilă controlarea întregii zone în cursul unei singure zi.

În cazurile în care nu am reușit să realizăm o estimare cît de cît precisă a efectivelor unei specii, prezența acesteia a fost notată cu semnul x, notînd cifre la speciile la care a fost posibilă o estimare relativ exactă. După părerea autorilor evaluarea cantitativă exactă a avifaunei care staționează în zona HISTRIA devine aproape imposibilă datorită marilor întinderi, a mișcării intense a păsărilor ca urmare a frecventelor deranjări în diferitele puncte ale zonei menționate.

Subliniem că numărătorile efectuate s-au realizat de regulă de repetate ori, respectiv că atît numărătorile cît și observațiile în sine au fost confirmate și de alți observatori: Antal László, L. van den Bergh, Gîrlea Dorin, Kalaber Laszló, Koch

Hans Martin, Lovatt John, Lũthje Erich, Nachtigall Werner, Seyferle Gerhard, Sprõtge Horst, Stremke Alexandra și Detlef, Szabó László; tuturor le mulțumim și pe această cale pentru întregul sprijin de care ne-am putut bucura din partea lor.

Comparind observațiile noastre din zona HISTRIA cu datele publicate de diferiți autori pînă în prezent, putem semnala la o serie întregă de specii observații care ne par demne de a fi menționate, fie datorită numărului mare de exemplare aparținînd unor specii observate, fie prin data neobișnuită a observației. Astfel semnalăm în mod special:

1. *Podiceps cristatus* — peste 100 ex. la 19.08.1981, 80 ex. la 19.08.1982.
2. *Podiceps griseigena* — aproximativ 200 ex. la 14.09.1979.
3. *Egretta alba* — aproximativ 200 ex. staționează, în perioada 19—25 și 28.08.1981, în zonă, deci pentru o perioadă de peste 10 zile. Numărul maxim de exemplare care pot fi observate în condiții obișnuite nu trece de 30.
4. *Egretta garzetta* — aproximativ 2.000 ex. staționare în perioada 19—25 și 28.08.1981.
5. *Ardeola ralloides* — observat de regulă în număr mic, notăm ca fiind mai deosebite observațiile din 24.08.1980 — 24 ex. același număr la 19.08.1982 și aproximativ 300 ex. la 19.08.1981. Subliniem prezența acestor 3 specii de stîrci în stoluri mixte, dintre care cel mai numeros — peste 170 ex. — a fost observat în perioada 19—25 și 28.08.1981 în partea de vest a lacului Nuntași.
6. *Nycticorax nycticorax* — de regulă doar în trecere spre sud. Numărul maxim de ex. observate — 320 la 24.08.1980 și aproximativ 300 ex. la 19.08.1981.
7. *Plegadis falcinellus* — neregulat, uneori se poate observa însă un număr mare — 700 ex. la 7.08.1979, aproximativ 900 ex. la 24.08.1980 și 500 ex. la 19.08.1981.
8. *Platalea leucorodia* — spre deosebire de STĂNESCU (9) o notăm ca apariție regulată, uneori prezentă în număr mare de ex. — 305 ex. la 19.08.1981, de repetate ori între 60—175 ex. care formează adevărate stoluri compacte monospecifice în căutare de hrană.
9. *Anser anser* — peste 2.500 ex. la 11.05.1983, în plină perioadă de reproducere.
10. *Tadorna tadorna* — aproximativ 100 ex. la 06.09.1979 și 80 ex. la 18.08.1979, după care constatăm o evidentă scădere a numărului de ex. observate.
11. *Tadorna ferruginea* — aproximativ 400 ex. la 19.08.1981 și alte 42 ex. la 20.05.1982.
12. *Anas crecca* deseori prezentă în număr mai mare decît *Anas platyrhynchos*, numărul maxim-aproximativ 6.000 ex. la 19.08.1982.
13. *Pernis apivorus* — 6 ex. care evoluau simultan în zonă la 18.08.1979 formau probabil o pereche cu puii zburători, de altfel singura observație a speciei în zonă.
14. *Haematopus ostralegus* — la 18.08.1979 mai multe stoluri însumînd aproximativ 80 ex., în rest o apariție regulată în număr mic de ex.
15. *Charadrius hiaticula* — uneori extrem de numeros în timpul pasajului — 275 ex. la 06.09.1977 și 300 ex. la 19.08.1981.
16. *Pluvialis squatarola* — spre deosebire de STĂNESCU (9) notăm de repetate ori stoluri de peste 20 ex., maximul fiind înregistrat cu 73 ex. la 24.08.1980.
17. *Pluvialis apricaria* — rar observată în general, notăm la 24.08.1980 și 03.09.1980 un număr de cîte 60 ex. Putem presupune deci staționarea aceluiași păsări pentru o perioadă de minim 10 zile.
18. *Numenius arquata* — observat uneori în număr de 300—400 ex.
19. *Numenius phaeopus* — cîte 10 ex. observate la 24.08.1980 și 03.09.1980, probabil aceleași ex. staționare pentru o perioadă de 10 zile.

20. *Tringa stagnatilis* — prezent mai ales în cursul lunii august, când se pot observa chiar peste 100 ex. SZABO (10) notează pentru perioada 3—7.08.1970 existența unui stol compus de aproximativ 80 ex., multiplul numărului dat de STĂNESCU (9). ca maxim.

21. *Calidris temmincki* — observat de repetate ori, la 19.08.1982 30 ex.

22. *Philomachus pugnax* — relativ puțin frecvent în cursul primăverii — 112 ex. la 9.05.1982, când urmărim de repetate ori jocul nupțial și împerecheri. Numărul maxim — 3.000 ex. la 19.08.1981.

23. *Himantopus himantopus* — efectiv aparent în creștere, numărul maxim observat la 18.08.1979 — 80 ex. 40 ex. la 11.05.1983 când observăm frecvente împerecheri și găsim un număr considerabil de cuiburi cu ponte în diferite stadii.

24. *Phalaropus lobatus* — peste 60 ex. la 24.08.1980.

25. *Burhinus oediconemus* — la 03.09.1980 sînt prezente cel puțin 15 ex. diferite.

26. *Glareola pratincola* — populația cuibăritoare pare să oscileze între 30—50 ex., observații cu un număr mai mare de ex. se referă la păsări în trecere, necuibăritoare.

27. *Glareola nordmanni* — 2 observații sigure, de fiecare dată cîte 2 ex. la 12. 05.1977 și 09.09.1982.

28. *Stercorarius parasiticus* — 12 ex. la 09.09.1977.

29. *Stercorarius pomarinus* — 3 ex. la 09.09.1977. Menționăm începerea în ziua următoare a unei furtuni violente pe mare.

30. *Larus genei* — 2 ex. la 18.08.1979 ca singură observație.

31. *Sterna paradisaea* — o singură observație care o notăm cu semn de întrebare — 4 ex. la 18.08.1979. confirmată de L. van den Bergh.

32. *Sterna sandvicensis* — doar 2 observații din cursul anului 1979, în rest nu putem observa această specie.

33. *Gelochelidon nilotica* — contrar lui STĂNESCU (9) notăm specia ca fiind relativ frecventă, uneori prezentă în număr mare — 200 ex. la 0.09.1977, de repetate ori 60—80 ex.

34. *Hydroprogne caspia* — de regulă ex. izolate, la 06.09.1977 aproximativ 500 ex.

35. *Sturnus roseus* — 2 observații de ex. izolate și la 27.05.1980 un stol de aproximativ 200 ex.

36. *Sturnus vulgaris* — stoluri imense, peste 100.000 ex. la 19.08.1982.

37. *Lanius excubitor* — la 19.08.1981 în copacii de la marginea drumului 10 ex., probabil adulți și juv. Alte ex. în incinta cetății.

Luînd în considerație datele publicate mai recent — HOYER (3.), KISS (5.), STĂNESCU (9), WEBER (11), la care adăugăm observațiile de față, în zona HISTRIA au fost observate pînă în prezent un număr de 229 specii de păsări. Desigur că lista avifaunei zonei HISTRIA este departe a fi încheiată, fiind posibilă și probabilă îmbogățirea acesteia cu specii care pînă în prezent au fost trecute cu vederea sau au rămas neobservate în această vastă zonă, mult prea puțin și superficial studiată din punct de vedere ornitologic pînă în prezent.

Numărul extrem de mare de specii observate pînă în prezent în zona HISTRIA, respectiv efectivele ridicate ale unor specii, raritatea unui număr întreg de specii de păsări, justifică pe deplin declararea zonei HISTRIA ca refugiu ornitologic.

În acest sens ocrotirea eficientă a zonei și protecția reală a avifaunei din acest refugiu ornitologic de la HISTRIA ar trebui se devină o sarcină de prim ordin pentru cei în drept s-o facă, pentru cei obligați să vegheze asupra problemelor protecției naturii din zona HISTRIA.

LISTA SPECIILOR OBSERVATE IN PERIOADA ANILOR 1975-1983

Nr. crt.	SPECIA	1975		1976			1977		1978		1979				1980					1981				1982				1983	
		20.07	14.05	23.05	12.05	6.09-9.09	18.05	18.05	23.08-24.09	14.09	18.09	15.05	22.05	27.05	24.08-2.09	3.09-5.09	23.09	22.05	19.08-27.08	25.08	28.08	19.05	20.05	22.05	19.08-26.08	11.05	13.05		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28		
1	<i>Podiceps cristatus</i>		40	40	X	27	X			X	X	X		X	2			X	100	X	X	1				80	X	X	
2	<i>P. griseigena</i>		1							200																		X	
3	<i>P. nigricollis</i>						2		25																			X	
4	<i>P. ruficollis</i>				14																				30			X	
5	<i>Phalacrocorax carbo</i>				X						X							1	150								X	X	
6	<i>Ph. pygmaeus</i>				4						X	X																X	
7	<i>Pelecanus naevrotalus</i>		170		X		X		400			250	X	400		X		500	500	X	500					275	400	X	
8	<i>P. crispus</i>				1				5																				
9	<i>Ardea cinerea</i>		X		X	100	X		55	X	X	X	X	X	90	X	X	X	X	X	X	80	5	4		120	16	X	
10	<i>A. purpurea</i>		X		X	4	X		21						120			X	X	X	100					75			
11	<i>Egretta alba</i>		15		X	2	X		10	X	X			X	10	X		2			200	1				30	X	X	
12	<i>E. garzetta</i>		X		X	15	X		15	X	X			X	20	X					2.000	5				60	X	X	
13	<i>Ardeola ralloides</i>		X		X	3	X		5	X	X			X	34	X		2	300		1					30	1	X	
14	<i>Nycticorax nycticorax</i>					13	9		16						320			1	300							6			
15	<i>Ixobrychus minutus</i>								1									X	X	X								1	
16	<i>Botaurus stellaris</i>				X	X							X								1							1	
17	<i>Ciconia ciconia</i>				X		X		10			X		X	2			X	10	X	X					20		2	
18	<i>C. nigra</i>				1																								
19	<i>Plegadis falcinellus</i>					18			700	X	X	X	X	X	900		6		500			8				100		8	
20	<i>Platalea leucorodia</i>					175	150	40	120				20		70	70		X	305	X	X	1	67			120	X		
21	<i>Cygnus alar</i>	X	X	X	X	300	X		150	X	X	X	X	X	80	50		120	200	X	X	60	X			20	X	X	
22	<i>Anser anser</i>	X	X	X	X	500			80			X	X	X	14		15		200	X		26	X			580	2.500	X	
23	<i>Tadorna tadorna</i>	X	X	X	X	100	X		80	X	X	1	8	X	30		1	10	30		8	4	6				8	X	
24	<i>T. ferruginea</i>	1											10	12	14				400	7			42			1			
25	<i>Anas penelope</i>		9																										
26	<i>A. strepera</i>					25	X					X		X		X	15		8	X		4	4			2	X	X	
27	<i>A. crecca</i>			1		3.000								1.500	X				5.000							6.000			
28	<i>A. platyrhynchos</i>	X	X	X	X	3.000	X		4.000	X	X			2.000	X				3.000							5.000	X	X	
29	<i>A. querquedula</i>				X	500	10		2.000	X	X		X	X	300			X	2.000	X	X	30	X	X		1.500	X	X	
30	<i>A. clypeata</i>					25			60			X	X	X					8							2			
31	<i>Netta rufina</i>	1	X		X	6	X					X	X		15														
32	<i>Aythya ferina</i>					120	X					X			2	X			100							300			
33	<i>A. nyroca</i>		X		X	12	X					X	X						14								X	X	

